

De wedergeboorte is het kenmerk van de rechtvaardigmaking

God geeft in Christus de uitverkoren, geroepen zondaar drie weldaden. Hij geeft er wel meer, maar Hij geeft vóór alle anderen hem drie weldaden!

De eerste is de vergeving der zonden, de uitdelging van de schuld. Niet zodra is een mens in aanraking met Christus Jezus gekomen, of God toont Zijn getrouwheid en rechtvaardigheid. Hij vergeeft de zonden. “Indien wij onze zonden belijden”, zegt de apostel Johannes, “God is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve” (1 Joh. 1 : 9). De tweede weldaad, die God in Christus de zondaar, die geroepen is, schenkt, is het recht op het eeuwige leven. Het recht op het tijdelijke, op het geestelijke en op het eeuwige leven. Wie dit recht mist, die kan bij God niet terecht, want; “Die tot God komt”, zegt de apostel Paulus, “moet geloven, dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken” (Hebr. 11 : 6).

Maar bij deze twee zegeningen blijft het niet. God geeft nog een derde, en dat is de **wedergeboorte**. En omdat de **wedergeboorte** (niet wat de tijd betreft, maar wat de orde betreft) de derde weldaad is, zo is zij het kenmerk van de rechtvaardigmaking, het kenmerk van het bezit van de vergeving der zonden en van het recht op het eeuwige leven. Dus is het onmogelijk, dat de **wedergeboorte** aan de rechtvaardigmaking zou vooraf gaan. Maar even onmogelijk is het, dat iemand zou gerechtvaardigd kunnen zijn zonder de **wedergeboorte** deelachtig te zijn. De **wedergeboorte** is het kenmerk van de rechtvaardigmaking!

Daarom zegt de apostel Paulus – als u wilt, dan kunt u de aantekeningen aan de rand zelf opslaan – “Zo is er ¹dan geen ²verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, ³die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest”. Hieruit volgt, dat de rechtvaardigmaking met de **wedergeboorte** of de vernieuwing een gevolg is van de **vereniging met Christus**. (...) Voelt u nu wel, dat de rechtvaardigmaking met de vernieuwing of **wedergeboorte** een gevolg is van de vereniging met Jezus Christus? Of, zoals het altijd in de Kerk van Christus geleerd is, een vrucht is van het **zaligmakend geloof**?⁴ Zo leert dan ook de apostel in het begin van Romeinen 5, waar hij zegt: “Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus”. Nu volgt hieruit, dat er maar één rechtvaardigmaking is. Er zijn mensen (hoe de mensen er aan komen, weet ik niet) er zijn mensen, die van meer dan één rechtvaardigmaking spreken. Zij spreken van een **rechtvaardigmaking uit de vrucht** en van een **rechtvaardigmaking uit het geloof**. Zij spreken ook van een **standelijke rechtvaardigmaking**. Daar is geen spoor van in de Heilige Schrift. Daar wordt niets van gevonden in de Catechismus en lees eens achter in uw boekje de belijdenis van Guido de Brés, de 37 artikelen des geloofs en slaat eens het artikel op over de rechtvaardigmaking⁵. Daar zult u het gezegd vinden, en geliefden, de Catechismus zegt het op dezelfde manier.

Bron: Predicatie over Rom. 8 : 1, 17 september 1935.

Vindplaats: Bundel 1976 – 1978, pagina's 550 en 551.

¹ Kanttekening: “Dit woord ‘dan’, ziet op hetgeen van de apostel tot hiertoe in deze brief is geleerd, namelijk dat de mens niet uit de wet, maar door het geloof in Christus rechtvaardig is; en dat hij door de Geest van Christus van de heerschappij der zonde is verlost, al is er nog strijd in hem overig.”

² Kanttekening: “Hij zegt niet: ‘niets verdoemelijks’, want de zonde is in zichzelf altijd verdoemelijk, Rom. 3 : 19; maar zij strekt de gelovige niet tot verdoemenis, omdat de zonde de gelovige om Christus’ wil wordt vergeven, en daarom voegt hij daarbij, ‘voor degenen, die in Christus Jezus zijn’, dat is, die door het waar geloof met Hem zijn verenigd; Ef. 3 : 17.”

³ Kanttekening: “Dat is, die de begeerlijkheden des vleses niet volgen, of naar dezelve niet leven. Dit stelt de apostel tegen de mond-Christenen, als een merkteken dergenen, die door het geloof met Christus waarlijk verenigd en dienvolgens van alle verdoemenis zijn verlost; Joh. 15 : 2, 3.”

⁴ “U bemerkt dus wat een goddeloze leer het is, als er wordt gezegd: “Niet allen komen tot **vereniging met Christus**, dus niet tot rechtvaardigmaking.” Als dat wordt geleerd, wordt de gehele leer van de gereformeerde Kerk omver gestoten, want met de leer der **rechtvaardigmaking door het geloof** alleen, staat of valt de Kerk. De Kerk ontvangt dan geen druppel troost. Zij heeft al haar troost in de leer der Waarheid, die naar de godzaligheid is, en dat is de gereformeerde leer.” Bron: Predicatie over Joh. 7 : 39b, uitgesproken op 12 januari 1926, Vindplaats: Bundel 1964 – 1966, pagina 588 (drukfout; bedoeld wordt pagina 4). Zie ook: predicatie over Rom. 8 : 1, 18 december 1955, bundel 2006 – 2008, pagina 319.

⁵ Artikel 22 “De **rechtvaardiging** door het geloof in Christus” en artikel 23 “Onze gerechtigheid voor God in Christus” zijn in bijlage opgenomen.

Geen wedergeboorte voor de rechtvaardigmaking

Heel veel mensen willen altijd maar **levendmaking, wedergeboorte vóór de rechtvaardigmaking**, maar u moet nooit één ogenblik denken, dat God het alzo leert. Aan alles gaat vooraf de aangrijping van Christus en deze aangrijping geschiedt als God ons uit onze doodstaat heeft gerukt. De gevolgen van de aangrijping van Christus zijn de twee weldaden **rechtvaardigmaking en heiligmaking**⁶.

Wanneer de mens Christus heeft, bezit hij beide, want Christus is alles en in allen. Doch wanneer de mens Christus niet heeft, dan mist hij in de grond alles. Wanneer de Apostel Paulus in Kolossensen 3 vers 11 zegt dat Christus alles is, dan kunnen we als we Hem missen toch niet zeggen nog iets te bezitten. Ik wens u dit in te prenten, toehoorders, en mij in de weg te stellen u dit voor te stellen; want u moet deze dingen hebben geleerd voordat de tijd met de eeuwigheid wordt verwisseld! (...)

Wij moeten de levendmaking doorleven. De Heilige Geest moet in ons getuigen, dat wij levend zijn, en daarom, omdat de zaak zó ligt, zeg ik, dat het bewijs van de rechtvaardigmaking de levendmaking is. Daarom volgt ook in orde de levendmaking of de **wedergeboorte** op de rechtvaardigmaking. Een punt, dat overal betwist wordt.

Bronnen: Predicaties over Ps. 143 : 2, 6 oktober 1925 en 2 Kor. 5 : 21, 2 april 1936.

Vindplaatsen: Bundel: 1964 – 1966, pagina 20 en bundel 1979 – 1981: pagina 134.

De wedergeboorte volgt altijd op de rechtvaardigmaking

Onze tegenstanders maken zich druk over de vraag of er leven is vóór de rechtvaardigmaking. Wij gaan op deze vraag niet in! Gaat af in uw binnenste en vraag u af, wat u ervan hebt geleerd. Aan de rechtvaardigmaking gaat voor de uitverkoren zondaar de overtuiging van schuld en zonde vooraf, zodat hij voor God in zijn verlorenheid ligt, “dood zijnde door de misdaden en de zonden” (Ef. 2 : 1). Dán verschijnt Christus hem in het Evangelie en God in Christus. En wat doet nu zo’n mens? Hij heeft alles losgelaten, want hoort eens wat er staat in Jesaja 61 vers 3: “Om de treurigen Zions te beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest.” Hij heeft alles losgelaten en wat doet hij nu verder? Alles aannemen. En dit “alles” is Christus (Kol. 3 : 11). Dit aannemen van Christus is nu de **rechtvaardigmakende daad van het geloof**.

Toehoorders, dat hoort men nu niet meer; er is geen kerk meer daar dit nog geleerd wordt. Het aannemen van Christus is de rechtvaardigmakende daad van het geloof, waarvan gesproken wordt in Jesaja 27 vers 5: “Of hij moest Mijn sterkte aangrijpen, Hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken.”. Dit aangrijpen van Christus betekent wel in de eerste plaats: het zich toe-eigenen van de gerechtigheid van Christus. Waar God deze vindt, daar schenkt Hij de vergeving van zonden en het recht op het eeuwige leven. Waar God de gerechtigheid van Christus niet vindt, daar vervloekt Hij alles, want er staat in Galaten 3 vers 10: “Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet om dat te doen.” Al die veranderingen, die **aangename gestalten**, ontmoetingen, enzovoort, die zo’n mens kan hebben, dat alles ligt onder de vloek, omdat hij er zelf onder ligt. Maar waar God de gerechtigheid van Christus vindt, daar schenkt Hij, zoals gezegd, de vergeving van zonden en het recht op het eeuwige leven in en door Christus. Dit is de rechtvaardigmaking, die dus, ge hebt het bemerkt, een vrucht is van het geloof.

Eerst hebben we gezegd, dat het aannemen van Christus de rechtvaardigmakende daad van het geloof is en nu zeggen we: de eerste vrucht van de daad des geloofs in Christus is de rechtvaardigmaking. Daarom zeggen we ook dat de **rechtvaardigmaking door het geloof** in Christus de eerste weldaad is van het verbond der genade. Maar nu ontvangt de mens, die Christus door een waar geloof heeft aangenomen, tegelijkertijd de Heilige Geest, Die immers volgens Galaten 3 vers 2 wordt ontvangen uit of door de prediking van het geloof. En wat is

⁶ “Men beschuldigt deze prediking door te zeggen: “Er is in deze prediking niets buiten de **rechtvaardigmaking en de heiligmaking**”. Ik zou niet graag willen, dat ik zo leerde. Een zaligmakende overtuiging van schuld en zonden is er nog, die gaat aan de **vereniging met Christus** vooraf, maar deze overtuiging eindigt altijd in de geestelijke dood. Dan leert een mens zijn doodstaat kennen en als het dan werkelijk een zaligmakende overtuiging is, dan omhelst de mens zijn vonnis. Het is een wonderlijke zaak, maar er is niet één van Gods kinderen, of hij heeft het ondervonden. Hij stelt het recht van God en Zijn deugden boven zijn eigen behoudenis. En waar dat gevonden wordt, daar komt de derde Persoon in het Goddelijk Wezen en Die leidt hem tot Christus.” Bron: Predikatie over Matth. 5 : 1, 15 april 1945, vindplaats: bundel 1985 – 1987, pagina 403.

nu het werk van de Heilige Geest? Het goddelijk Beeld in de mens te herstellen, hem te wederbaren, zodat u bemerkt, dat de **wedergeboorte** nooit aan de rechtvaardigmaking voorafgaat, maar altijd op de rechtvaardigmaking volgt. Nu moeten de kinderen Gods, die hier zijn, zich door het vrijmoedig optreden der kerken van deze tijd niet in verlegenheid laten brengen omtrent dit punt, want vóór ons hebben alle kerken der reformatie zich zó uitgesproken. U kunt het vinden in de belijdenisschriften, genaamd de drie formulieren van enigheid van wat eenmaal was: de Hervormde Kerk van Nederland. U hebt toch allen wel gehoord van de geloofsbelijdenis, vervat in de 37 artikelen des geloofs, opgesteld door Guido de Brés⁷? Dáár kunt u het vinden.

Bronnen: Predicatie Matth. 4 : 17, 22 januari 1928.

Vindplaatsen: Bundel 1967 – 1969: pagina 512.

Levend gemaakt zijn door de gave van het geloof

... Om te weten wat de doodstaat van de mens in Adam is, moet men met Christus verenigd zijn. Geen mens is er, die gelooft, dat hij in geestelijk opzicht volstrekt dood is door de misdaden en de zonden, of de Geest moet het hem hebben getoond. U moet “door de Wet der Wet gestorven zijn”, voordat u kunt weten, dat u dood waart (Gal. 2 : 19). U moet niet twisten over de vraag of er leven is bij een mens vóór zijn rechtvaardigmaking en *inlijving in Christus door het geloof*. Er is geen mens die weet wat zijn doodstaat in Adam is, of hij moet in de tweede Adam, in Christus, levend gemaakt zijn door de gave van het geloof. Dit is zijn rechtvaardigmaking voor God; dit is de aanneming van Christus door het ware geloof en dit is het toepassende werk van de Heilige Geest in het hart, U kunt nooit de Geest helpen!

“Ik ben de HEERE dat is Mijn Naam; en Mijn eer zal Ik geen andere geven, noch Mijn lof aan de gesneden beelden” (Jes. 42 : 8). Maar bovendien is al onze toepassing louter schijn, want een mens die gejaagd is, strekt zijn handen uit naar Christus, maar hij ziet niet, dat hij Christus niet wil hebben, dat hij Christus verwerpt.

De mensen zeggen wel: “Zien is geen hebben”. Maar dit is een leer waarmee wij het nooit eens kunnen zijn. Dit geldt alleen van de natuurlijke dingen, maar niet van, de dingen, die “des Geestes Gods” zijn (1 Kor. 2 : 14); want *zien* en *kennen* is in de taal van de Heilige Schrift hetzelfde. Daarom heeft de Heere Jezus gezegd, dat “een iegelijk die de Zoon *aanschouwt en in Hem gelooft*, het eeuwige leven heeft” (Joh. 6 : 40). Daar hebt u het bewijs, dat *de aanschouwing van de Zoon van God en het geloof in Hem* dezelfde zaak is. Degenen, die de taal van de Heilige Schrift eigen zijn, weten dat deze beide zaken hetzelfde betekenen.

Bron: Predicatie over Ps. 84 : 7b, 4 december 1929.

Vindplaats: Bundel 1970 – 1972: pagina 136.

Zie ook: - Predicatie over Luk. 2 : 15, 25 december 1929, bundel 1973 - 1975, pagina 180.

⁷ Zie Artikel 22 “De **rechtvaardiging** door het geloof in Christus” en artikel 23 “Onze gerechtigheid voor God in Christus” zijn in bijlage opgenomen.

En wat het leven is, wordt zo duidelijk in de Heilige Schrift gezegd

Godsdienstige mensen spreken dikwijls over “leven” te hebben, maar meestal verstaan ze niet wat dat is⁸. Toch, toehoorders, wordt het zo duidelijk in de Heilige Schrift gezegd, want er staat: “En dit is het eeuwige leven, dat zij *U kennen*, de enige, waarachtige God en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt” (Joh. 17 : 3). Tegenwoordig spreekt menigeen over veranderingen, veranderd zijn⁹, uitreddingen, ervaringen en van gestalten en meent dat dit het eeuwige leven is. Maar de Heere Jezus heeft gezegd: “En dit is het eeuwige leven, dat zij *U kennen*, enzovoort”. Deze kennis is een kennis waardoor de mens wordt gerechtvaardigd. Het leerstuk van de **rechtvaardigmaking uit of door het geloof** wordt in de tijd, waarin wij leven, door heel weinig mensen meer gekend. (...) Maar hieruit moet u niet opmaken, dat het **rechtvaardigende geloof** een ingewikkelde zaak zou zijn, want het oog van het geloof van Gods kinderen ziet al die dingen, gelijk de Heere Jezus in de dagen van Zijn omwandeling op aarde heeft gezegd: “Ik dank U, Vader! Heere des hemels en der aarde! Dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt ze de kinderkens geopenbaard. Ja Vader! Want alzo is geweest het welbehagen voor U” (Matth. 11 : 25 – 26).

Vele mensen *die God niet kennen en zichzelf niet kennen* (wanneer wij God niet kennen, dan kennen wij onszelf niet) denken altijd aan *een zich waardig maken van de zaligheid en aan werken*, maar God geeft de dingen en somtijds ontvangen degenen het, aan wie wij niet zouden denken, want “het is alzo, dat Hij het Zijn beminden als in de slaap geeft” (Ps. 127 : 2). Het wordt in de schoot geworpen! Ik bedoel niet, dat het wordt geschonken zonder overtuiging van schuld en zonde, zonder gezicht en gevoel van verlorenheid, zonder kennis van zijn doodstaat, want dit behoort tot één van de drie stukken, die men moet weten volgens de 1e Zondagsafdeling van de Catechismus¹⁰. Maar als dit wordt geschonken, dan komt iemand tot de kennis van de ware leer aangaande de rechtvaardigmaking uit of door het geloof.

Bron: Predicatie over Joh. 3 : 16, 23 april 1931.

Vindplaats: Bundel 1973 – 1975: pagina’s 68 - 69.

⁸ In een predicatie over de vraag “Wat verhindert het geluk van de mens?”, uitgesproken op 13 april 1936, wordt leven als volgt omschreven: “Deze mens (“vernieuwd naar het Goddelijk Beeld”) is gelukkig. Geliefden, hij is in de grond zeer gelukkig! Wat is dit geluk? Dit, dat hij weet, dat hij genade heeft? Neen! Dit geluk is, dat hij leeft, dat hij waarlijk leeft. En wat is dit leven? Geliefden, op hoevele wijzen zou deze vraag beantwoord kunnen worden! Als Christus zegt: “Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt” (Matth. 26 : 39), dat is leven. Nog eens, wanneer de Zoon Gods spreekt: “Ik draag Uw heilige Wet, die Gij de sterveling zet, in ‘t binnenst’ ingewand” (Ps. 40 : 4 ber.), dat is leven. En wanneer de Kerk zegt: “Dat wil, dat zal ik doen; ik zoek de zegen alleen bij U, o Bron van troost en licht” (Ps. 27 : 5 ber.), dat is leven. Dus nog eens, wat is leven? Leven is: geloof, uit Gods hand Christus aangrijpen, terwijl men zich verdoemt. Leven is: uit de volheid van de Zoon Gods de Heilige Geest ontvangen. Leven is: zich onderwerpen aan God. Leven is: zichzelf niet geloven, maar Gods Woord geloven. Wanneer God in Zijn getuigenis zegt: “Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het Boek der Wet, om dat te doen” (Gal. 3 : 10), dan is leven dat woord geloven (niet in het algemeen aan te nemen; dit heeft met het leven niets te maken). Johannes 3 vers 16 te geloven in betrekking tot zichzelf – dat is leven. Leven is: er alles bij ingeschoten te hebben. Leven is: met zijn hart te zeggen: “In God is al mijn heil, mijn eer, mijn sterke rots, mijn tegenweer” (Ps. 62 : 5). Leven is: met de apostel Paulus te zeggen: “Wij aanmerken niet de dingen, die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet; want de dingen, die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig” (2 Kor. 4: 18). Leven is: om Gods wil niets te zijn en God alles te laten wezen. Dat is leven en al het andere is leven in schijn, geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.” Vindplaats: bundel 1979 – 1981, pagina 52.

⁹ “Ze weten somtijds zelfs maand, dag en uur aan te wijzen. Zij werden werkzaam en ontvingen ook wat, en dit is hun grond voor de eeuwigheid. Zij hebben dus wat ontvangen en hoewel zij het niet zo ronduit zeggen dat het wèl is, zo hopen zij er iets bij te krijgen. Hoewel zij Christus, Die de Hoop der Kerk is, niet kennen, nochtans hebben zij hoop, waarvan Job evenwel zegt, dat de verwachting van de huichelaar zal vergaan (Job 8 : 13). Was hij nu maar waarlijk een huichelaar voor God geworden, dan zou hem de bedrieglijke hoop zijn ontvallen. Maar neen, dezulken zijn steeds geneigd te zeggen met de schare der Farizeeën: “Zijn wij dan ook blind?” (Joh. 9 : 40). Weer anderen komen verder, sommigen zelfs veel verder. Zij hebben dieper bevassing van Christus en zeggen alleen door Zijn bloed en gerechtigheid behouden te kunnen worden. Maar zij missen Hem, zij spreken van Zijn noodzakelijkheid, maar toch is Hij hun niet noodzakelijk geworden, omdat zij altijd werkzaam zijn uit de verdorven wortel van hun eigengerechtig en hoogmoedig bestaan. Hun ziel heeft in haar **werkzaamheden** het leven gevonden, en zij worden niet ziek, omdat zij geen last van zichzelf hebben. Doch geliefden, hiermee zijn niet bedoeld degenen die waarlijk gekneusd zijn en gebroken van hart, die het zich bewust zijn dat zij in zichzelf niet voor God kunnen bestaan; die met een beangstigde ziel, die bitter bedroefd is, dat God door hunne zonde is vertoornd en beledigd in tranen bewogen vragen: “Wat zal er van mij terecht komen? Wat zal het einde van zulk één zijn?” Bron: Predicatie over Jes. 45 : 24a, 21 september 1922, vindplaats: bundel 1955 – 1957, pagina’s 555 en 556.

¹⁰ In bijlage is de genoemde eerste Zondag van de Heidelbergse Catechismus opgenomen.

Een mens kan niet gerechtvaardigd zijn zonder dat hij het weet

Tegenwoordig heeft men de moed om te zeggen: “Een mens kan gerechtvaardigd zijn, kan genade hebben zonder dat hij het weet”. Hoe komt men eraan?! Waar staat dat in de Bijbel? Welk bewijs heeft men daarvoor? Toehoorders, wanneer men zo spreekt, betoont men, dat men noch van God, noch van genade enig begrip heeft. Waar het geloof is, daar is altijd de zekerheid. Konden we toch maar de Heilige Schrift laten spreken, want er staat: “Het geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet” (Hebr. 11 : 1).

Maar – zal deze of gene misschien denken – er zijn zo verbazend veel gelovigen, gelovers, geweest, die onder aanvechtingen en bestrijdingen hebben verkeerdt. Stellig! Daar hebt u Davids klacht in Psalm 42 en andere getuigenissen maar voor op te slaan in de Heilige Schrift. Denkt aan Hemans gebed in Psalm 88 vers 2: “O, HEERE, God mijns heils! Bij dag, bij nacht roep ik voor U”. Maar u meent toch niet, dat ondanks de aanvechtingen en bestrijdingen de zekerheid was geweken uit hun hart? Want dan zou ik u moeten zeggen, dat u van het wezen van het ware geloof niet enig begrip hebt. Neen! Terwijl zij werden aangevochten en bestreden, hadden ze nog de zekerheid! Als u maar niet op de klanken afgaat, maar afgaat op wat de Bijbel ons leert.

Vergist u niet, toehoorders, de mens denkt, als hij uit benauwdheid roept, dat hij bidt. Wanneer men niet weet wat bidden is, dan heeft men zulke begrippen. Een mens denkt, als hij uit de benauwdheid roept, dat hij bidt. Wanneer men niet weet wat bidden is, dan heeft men zulke begrippen. Hij denkt, als hij roept, dat hij bidt. Leest er uw Bijbel en ook de Catechismus op na¹¹. *Gebed* is heel wat anders. *Gebed* is een totaal andere zaak¹². De zekerheid is geen ogenblik uit Davids hart geweken.

Aanvechting is een ding en *zekerheid* is een ding! Terwijl de aanvechting er is, kan de zekerheid er zijn.

Bron: Predicatie over Joh. 3 : 16, 4 juni 1931.

Vindplaats: Bundel 1973 – 1975: pagina's 103 en 104.

Zie ook: - Predicatie over Matth. 6 : 33, 7 november 1939, bundel 1942 – 1947, nr. 11, pagina 6 (en dagboek 22 februari)
- Predicatie over Matth. 5 : 1, 11 februari 1945, bundel 1985 – 1987, pagina's 363 en 364.

Met de leer van de rechtvaardigmaking staat of valt de Kerk

Vroeger, in de 16^e en in de 17^e eeuw en ook nog een tijd daarna, zei men: “Met de leer van der rechtvaardigmaking van de zondaar voor God door het geloof staat en valt de Kerk”. (...)

Maar tegenwoordig zegt men dat niet meer. (...) Want aan de ene kant hebben we dit: men huldigt de leer van de rechtvaardigmaking van de zondaar voor God door het geloof, *maar men zegt niet wat het geloof is*. (...)

En aan de andere kant: “Nee, nee, de rechtvaardigmaking, die ontvangen niet alle uitverkorenen. Er zijn er, en er worden er velen zalig zonder dat ze gerechtvaardigd zijn geworden.” Een zonderlinge leer! Leest nu eens de Bijbel, Wij hebben er u een stukje uit voorgelezen¹³. Neem dan de drie Formulieren van Enigheid, en laat u onderrichten door een schrijver met autoriteit.

Neem Calvijn, neem Luther, neem Willem Teellinck, dat zijn toch zeker mannen van autoriteit, van gezag. En dan zult u bijna op de eerste bladzijde die u leest vinden de noodzakelijkheid van de rechtvaardigmaking van de zondaar voor God door het geloof in Jezus Christus. En nu wordt er gezegd: “Niet nodig!”. (...) Met de leer van

¹¹ Zie bijlage voor vragen en antwoorden over het gebed uit de Heidelbergse Catechismus.

¹² In een predicatie over Fil. 4 : 6 (uitgesproken op 3 juli 1940) beantwoordt de predikant de vragen “*Wat is bidden? Hebt u daar wel eens bij stilgestaan?*” als volgt: “*Bidden is een daad van het hart, waardoor de ziel, gedragen door de Heilige Geest, wordt opgenomen in het Goddelijk Wezen. Door de Heilige Geest gaat de ziel uit zichzelf tot God in Christus, als een Middelpunt van eeuwige rust*” en hij stelt dit antwoord tegenover dat van de godsdienstige mens “*dan vouwt u uw handen, u doet uw ogen dicht of knielt neer en spreekt tot God. Dát is toch bidden?*”. Neen, dat is geen bidden. Dat is misschien spotten. Dat is op zijn hoogst de schijn, maar met het wezen heeft het niets te maken.” Bundel 1988 – 1990, pagina 4.

¹³ Voorgelezen was Rom. 3 : 21 – 31. Dit gedeelte over de rechtvaardiging door het geloof is opgenomen in bijlage.

de vrije **rechtvaardigmaking uit of door het geloof** staat of valt de Kerk¹⁴. Waar deze leer niet wordt gepredikt, daar is het verwarring, ontzettend misleidend en buitengewoon gevaarlijk. Waar de leer van de vrije rechtvaardigmaking uit of door het geloof is, daar is de zuivere leer van alle eeuwen. Daar is de leer van 's mensen ellende recht, want wie wordt gerechtvaardigd? *"De goddeloze!"* En waar om wordt de goddeloze gerechtvaardigd? *"Om niet."* Dáár hebt u de leer van de vrije rechtvaardigmaking! En door middel waarvan wordt de goddeloze gerechtvaardigd? Door middel van de verdienste van Christus. *"Door de verlossing, die in Christus Jezus is"*¹⁵. Dit is de leer van Christus.

Bronnen: Predicaties over Joh. 19 : 38a en onbekend.

Vindplaatsen: Bundel 2006 – 2008, pagina's 182 en 183 en onbekend.

¹⁴ "Ik zei eens tot iemand, die predikant was, toen ik hem vroeg of hij geloofde, dat met de leer van de vrije rechtvaardigmaking van de zondaar voor God, de Kerk van Christus staat of valt: "zeg dan, als u aanstaande zondag voor de mensen optreedt, dat zonder rechtvaardigmaking nooit iemand kan worden behouden". En wat gaf deze man ten antwoord? "Dat zou ik niet gaarne doen!" Toehoorders, de leer van de **rechtvaardigmaking uit of door het geloof** is op de Schrift gegrond. U kunt het toch in de Bijbel lezen en in de geschriften van de reformatoren, onder andere van Luther en Calvijn, dat met de leer van de rechtvaardigmaking door het geloof, de Kerk staat of valt. En dan wordt dit tegengesproken door iemand, die zegt van Godswege geroepen te zijn en als gezant van Christus onder ons volk te arbeiden, door de bediening van Woord en Sacrament! Behalve, dat ons dierbaar volk, wanneer er geen profetie is, van de kennis der Waarheid wordt ontbloot (Spr. 29 : 18), wordt dat volk zo verdorven door de verkeerde voorlichting; het volk van Nederland, met hetwelk wij ons één gevoelen en met hetwelk wij wensen te bekennen: "Wij hebben gezondigd, mitsgaders onze vaders, wij hebben verkeerdelijk gedaan; wij hebben gezondigd, mitsgaders onze vaders, wij hebben verkeerdelijk gedaan; wij hebben goddelooslijk gehandeld" (Ps. 106 : 6). (...) Gelukkig de mens, die uit zichzelf mag uitgaan op het blote Woord van God, als een in zichzelf verloren, arm, naakt, ontbloot en ellendig schepsel en mag worden "bekleed met de klederen des heils en de mantel der gerechtigheid van Christus" (Jes. 61 : 10) en mag worden begenadigd met de Geest van de Zoon van Gods liefde. Dit wens ik u allen toe! AMEN." Bron: Slot van een predicaat Luk. 2 : 6 en 7, uitgesproken op 26 december 1930. Vindplaats: Bundel 1970 – 1972, pagina 578.

¹⁵ Zie Rom. 3 : 24 - 26: "En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is; Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden, die te voren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods; Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd; opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengene, die uit het geloof van Jezus is.", Romeinen 5 : 8 en 9: "Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, Dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren. Veel meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door Zijn bloed, zullen wij door Hem behouden worden van den toorn." en Galaten 2 : 16 en 17: "Doch wetende, dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus, en niet uit de werken der wet; daarom dat uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden. Maar indien wij, die in Christus zoeken gerechtvaardigd te worden, ook zelve zondaars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde? Dat zij verre."

Bijlagen

Artikel 22 en 23 uit de 37 artikelen des geloofs

Behorend bij *“De wedergeboorte is het kenmerk van de rechtvaardigmaking”* en
“De wedergeboorte volgt altijd op de rechtvaardigmaking”.

ARTIKEL 22

De rechtvaardiging door het geloof in Christus

Wij geloven, dat, om ware kennis dezer grote verborgenheid te bekomen, de Heilige Geest in ons hart ontsteekt een oprecht geloof, hetwelk Jezus Christus met al Zijn verdiensten omhelst, Hem eigen maakt, en niets meer buiten Hem zoekt. Want het moet noodzakelijk volgen, of dat niet al wat tot onze zaligheid nodig is, in Jezus Christus zij, of, zo het alles in Hem is, dat degene, die Jezus Christus door het geloof bezit, zijn gehele zaligheid heeft. Nu dat men zeggen zou, dat Christus niet genoegzaam is, en er benevens Hem nog iets meer nodig is was een al te grote godslastering, want daaruit zou volgen, dat Christus maar een halve Zaligmaker was. Daarom zeggen wij terecht met Paulus, dat wij door het geloof alleen, of door het geloof, zonder de werken, gerechtvaardigd worden. Doch wij verstaan niet, dat het om juist te spreken, het geloof zelf is, dat ons rechtvaardigt, want het is maar een instrument, waarmee wij Christus, onze rechtvaardigheid, omhelzen. Maar Jezus Christus, ons toerekenende al Zijn verdiensten, en zoveel heilige werken, die Hij voor ons, en in onze plaats gedaan heeft, is onze rechtvaardigheid, en het geloof is een instrument, dat ons met Hem in de gemeenschap van al Zijn goederen houdt, welke ons geworden zijnde, meer dan genoegzaam zijn tot vrijspreking van onze zonden.

ARTIKEL 23

Onze gerechtigheid voor God in Christus

Wij geloven, dat onze gelukzaligheid gelegen is in de vergeving onzer zonden, om Jezus Christus' wil, en dat daarin onze rechtvaardigheid voor God begrepen is, gelijk David en Paulus ons leren, verklarende de gelukzaligheid des mensen te zijn, dat God hem de gerechtigheid zonder de werken toerekent, en dezelfde Apostel zegt, dat wij om niet, of uit genade gerechtvaardigd zijn door de verlossing, die in Jezus Christus is. En daarom houden wij dit fundament altijd vast, God al de eer gevend, ons vernederende en bekennende zodanig als wij zijn, zonder iets van onszelf of van onze verdiensten te vermeten, steunende en rustende op de gehoorzaamheid des gekruisigde Christus alleen, welke de onze is, wanneer wij in Hem geloven. Die genoegzaam is om onze ongerechtigheden te bedekken, en ons vrijmoedigheid te geven, de consciëntie vrijmakende van vrees, verbazing en verschrikking, om tot God te gaan, zonder te doen, gelijk onze eerste vader Adam, die al bevende zich met vijgenbladeren bedekken wilde. En voorwaar, indien wij voor God verschijnen moesten, steunende op onszelf, of op enig ander schepsel, hoe weinig het ook ware, wij moesten, helaas, verslonden worden. En daarom moet een ieder zeggen met David: *“Heere! treed niet in het gericht met uw knecht; want voor U zal geen levend mens gerechtvaardigd worden”*.

Passages Heidelbergse Catechismus

Zondag 1: Behorend bij *“Wat het leven is, wordt zo duidelijk in de Heilige Schrift gezegd”*,

Vraag 1: Wat is uw enige troost, beide in het leven en sterven?

Antwoord: Dat ik met lichaam en ziel, in leven en sterven¹, niet mijn², maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus³ eigen ben. Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomenlijk betaald⁴ en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft⁵, en also bewaart⁶, dat zonder de wil mijns hemelsen Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan⁷, ja ook, dat alle ding tot mijn zaligheid⁸ dienen moet, waarom heeft Hij mij door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert⁹ en Hem voortaan te leven van harte bereid en gewillig maakt¹⁰.

¹ Rom. 14 : 8; 1 Thess. 5 : 9, 10. ² 1 Kor. 6 : 19, 20. ³ 1 Kor. 3 : 23; Tit. 2 : 14. ⁴ 1 Petr. 1 : 18, 19; 1 Joh. 1 : 7; 1 Joh. 2 : 2, 12. ⁵ Joh. 8 : 34 - 36; Hebr. 2 : 14, 15; 1 Joh. 3 : 8. ⁶ Joh. 6 : 39; 10 : 27 - 30; 2 Thess. 3 : 3; 1 Petr. 1 : 5. ⁷ Matth. 10 : 29, 30; Luk. 21 : 18. ⁸ Rom. 8 : 28. ⁹ Rom. 8 : 16; 2 Kor. 1 : 22; 2 Kor. 5 : 5; Ef. 1 : 13, 14. ¹⁰ Rom. 8 : 14; 1 Joh. 3 : 3.

Vraag 2: Hoeveel stukken zijn u nodig te weten opdat gij in dezen troost zaliglijk leven en sterven moogt?

Antwoord: Drie stukken. Ten eerste: hoe groot mijn zonden en ellende zij¹.
Ten andere: hoe ik van al mijn zonden en ellende verlost worde².
En ten derde: hoe ik Gode voor zulke verlossing zal dankbaar zijn³.

¹ Matth. 9 : 12; Joh. 9 : 41; Rom. 3 : 10; 1 Joh. 1 : 9, 10. ² Luc. 24 : 46, 47; Joh. 17 : 3; Hand. 4 : 12; Hand. 10 : 43; 1 Kor. 6 : 11; Tit. 3 : 3 - 7. ³ Ps. 50 : 14, 15; Ps. 116 : 12, 13; Matth. 5 : 16; Rom. 6 : 12, 13; Ef. 5 : 10; 2 Tim. 2 : 15; 1 Petr. 2 : 9, 12. Zie voorts Matth. 11 : 28 - 30; Ef. 5 : 8.

Het gebed: Behorend bij *“Een mens kan niet gerechtvaardigd zijn zonder dat hij het weet”*

Vr.116. Waarom is het gebed den Christenen van node?

Antw. Daarom dat het voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert¹, en dat God Zijn genade en den Heiligen Geest alleen aan diegenen geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken².

¹ Ps. 50 : 14; ² Matth. 7 : 7; Luk. 11 : 9, 13; 1 Thess. 5 : 17.

Vr.117. Wat behoort tot zulk een gebed, dat Gode aangenaam is en van Hem verhoord wordt?

Antw. Eerstelijk dat wij alleen den enigen waren God, Die Zich in Zijn Woord ons geopenbaard heeft¹, om al hetgeen dat Hij ons geboden heeft te bidden², van harte aanroepen³. Ten andere dat wij onzen nood en ellendigheid recht en grondig kennen⁴, opdat wij ons voor het aangezicht Zijner majesteit verootmoedigen⁵. Ten derde dat wij dezen vasten grond hebben⁶ dat Hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus' wil zekerlijk wil verhoren⁷, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft⁸.

¹ Openb. 19 : 10; Joh. 4 : 22 – 24; ² Rom. 8 : 26; 1 Joh. 5 : 14; Jak. 1 : 5; ³ Joh. 4 : 24; Ps. 145 : 18; ⁴ 2 Kron. 20 : 12; ⁵ Ps. 2 : 11; Ps. 34 : 19; Jes. 66 : 2; ⁶ Rom. 10 : 14; Jak. 1 : 6; ⁷ Joh. 14 : 13; Joh. 16 : 23; Dan. 9 : 18; ⁸ Matth. 7 : 8; Ps. 27 : 8;

Vr.118. Wat heeft ons God bevolen van Hem te bidden?

Antw. Alle geestelijke en lichamelijke noodduft¹, welke de Heere Christus begrepen heeft in het gebed dat Hij ons Zelf geleerd heeft.

¹ Jak. 1 : 17; Matth. 6 : 33;

Vr.119. Hoe luidt dat gebed?

Antw. ¹ Onze Vader, Die in de hemelen zijt. 1. Uw Naam worde geheiligd. 2. Uw Koninkrijk kome. 3. Uw wil geschiede, gelijk in den hemel also ook op de aarde. 4. Geef ons heden ons dagelijks brood. 5. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren. 6. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze. Want Uw is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in der eeuwigheid. Amen.

¹ Matth. 6 : 9 – 13; Luk. 11 : 2 – 4;

Vr.120. Waarom heeft ons Christus geboden God alzo aan te spreken: Onze Vader?

Antw. Opdat Hij van stonde aan, in het begin onzes gebeds, in ons de kinderlijke vreze en toevorzicht tot God verwekke, welke beide de grond onzes gebeds zijn, namelijk, dat God onze Vader door Christus geworden is, en dat Hij ons veel minder afslaan zal hetgeen dat wij Hem met een recht geloof bidden, dan onze vaders ons aardse dingen ontzeggen¹.

¹ Matth. 7 : 9 – 11; Luk. 11 : 11 – 13;

Vr.121. Waarom wordt hierbij gevoegd: Die in de hemelen zijt?

Antw. Opdat wij van de hemelse majesteit Gods niet aards gedenken¹, en van Zijn almachtigheid alle noodduft des lichaams en der ziel verwachten².

¹ Jer. 23 : 23, 24; Hand. 17 : 24, 25, 27; ² Rom. 10 : 12;

Vr.129. Wat beduidt het wordeken: Amen?

Antw. Amen wil zeggen: Het zal waar en zeker zijn. Want mijn gebed is veel zekerder van God verhoord, dan ik in mijn hart gevoel dat ik zulks van Hem begeer¹.

¹ 2 Cor. 1 : 20; 2 Tim. 2 : 13;

Romeinen 3 : 21 – 31; Rechtvaardiging door het geloof

Behorend bij: *“Met de leer van de rechtvaardigmaking staat of valt de Kerk”,*

21 Maar nu is de rechtvaardigheid Gods geopenbaard geworden zonder de wet, hebbende getuigenis van de wet en de profeten:

22 Namelijk de rechtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus, tot allen, en over allen, die geloven; want er is geen onderscheid.

23 Want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods;

24 En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is;

25 Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden, die te voren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods;

26 Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd; opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengene, die uit het geloof van Jezus is.

27 Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat wet? Der werken? Neen, maar door de wet des geloofs.

28 Wij besluiten dan, dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet.

29 Is God een God der Joden alleen? en is Hij het niet ook der heidenen? Ja, ook der heidenen;

30 Nademaal Hij een enig God is, Die de besnijdenis rechtvaardigen zal uit het geloof, en de voorhuid door het geloof.

31 Doen wij dan de wet te niet door het geloof? Dat zij verre; maar wij bevestigen de wet.